

عنوان	اهمیت آب در پرورش ماهیان قزل آلا
نویسنده	مجتبی فوقی کارشناس ارشد تکثیر و پرورش آبزیان
مترجم	

مهمترین عامل در پرورش ماهیان سردآبی شرایط منبع آبی است که قصد داریم با آن نسبت به اجرای طرح اقدام نماییم. در يك جمله ساده مي توان گفت :تمامي مبناي فعاليت در اجراي طرحهاي پرورش ماهي قزل آلا بر مبناي ميزان آبي است كه يك مجري بايد بصورت ممتد و جاري در اختيار داشته باشد..

وقتي در مورد آب صحبت مي كنيم منظور هم كميت است و هم كيفيت آن ، گاهي در يك طرح پرورش ماهي قزل آلا ، ميزان آب كمی در اختيار داریم اما اين آب از كيفيت بالايي برخوردار است و يا در جايي ديگر آب با كميت بالا در اختيار داریم اما از كيفيت قابل قبولي بر خوردار نمي باشد . در هر دو حالت مي توان گفت : كه گاهي كميت و كيفيت آب مي تواند جايگزين يكديگر شوند پس در بررسي آب بايد به كميت و كيفيت هر دو توجه داشت . بطور كلي ميزان آبي كه در اختيار يك مزرعه پرورش ماهیان قزل آلا قرار خواهد گرفت، ميزان توليد پيش بيني شده يك طرح را مشخص مي نمايد. و مي توان گفت عمده ترين و اصلي ترين تفاوت دو طرح پرورش ماهي قزل آلا با تناژ توليد متفاوت ، تفاوت ميزان آبي است كه در اختيار دارند ، البته در اين بين ساير عوامل مديریتی نیز دخیل می باشند.

در حاليهاي عادي و سنتي در طرح هاي سردآبي نياز به آب ممتد و جاري مي باشد، بدین معني كه همیشه از يك سوي استخرها ،آب وارد آنها شده و از سوي ديگر آب خارج خواهد شد.

در طراحي هاي مزارع سردآبي به شرطي مي توانيم براي ميزان توليد برنامه ريزي نمايم كه دبي آب ورودی يك مزرعه از طريق كانال آبي مورد نظر را بدانيم.

اعداد متفاوتي را براي كميت آب مورد نياز در پرورش ماهیان قزل آلا مطرح مي باشد ، كه اختلاف اين اعداد مي تواند ناشي از اختلاف در كيفيت آب باشد. بدون شك هر قدر آب از حيث كيفي مطلوبتر باشد و به شرايط استاندارد که براي حیات ماهی نیاز است نزديکتر باشد مي توان با آب کمتر به توليد بيشتري رسيد.

اما بطور كلي در احداث مزارع سردآبي در سيستم هاي باز و مرسوم به ازاي هر 10 ليتر در ثانيه آب ممتد و جاري با شرايط فيزيكو شيميايي مناسب مي توان توليد حداقل يك تا دو تن ماهي قزل آلا را در هر دوره پيش بيني نمود..

البته لازم به توضيح است كه اين ميزان توليد پيش بيني شده بدون کاربرد هر گونه وسايل و تجهيزات و ادوات در جهت افزايش توليد مي باشد، و به عنوان حداقل توليد قابل پيش بيني مطرح است.

روش محاسبه تعیین دبی (آب دهی)

دبی = آبدهی (Q)

میزان دبی یعنی میزان آبی که در واحد زمان از سطح مقطع يك کانال عبور می کند.

$$Q = A \cdot V$$

Q = میزان دبی (m³/sec) هر متر مکعب بر ثانیه = 1000 لیتر در ثانیه

A = سطح مقطع کانال آبی (m²) = عرض کانال x عمق آب داخل کانال

V = سرعت آب (m/sec)

با توجه به رابطه فوق هر زمانی بخواهیم میزان دبی آبی را مشخص کنیم لازم است سرعت جریان آب داخل کانال را اندازه گیری و آن را در سطح مقطع کانال ضرب کرده تا میزان دبی آب آن منبع مشخص گردد. نظر به اینکه اکثر منابع آبی بسته به شرایط فصلی دارای شرایط کم آبی و پر آبی بوده، لذا سعی می گردد برآورد دبی آب در زمانهای کم آبی انجام گیرد.

تعیین دبی آب جهت بر نامه ریزی در امر تولید ماهیان قزل آلا بسیار مهم بوده و گاهی مشاهده می گردد که خطا در این خصوص و ارزیابی غلط از میزان آب کلیه محاسبات مربوط به مبنای برنامه ریزی طرح را دچار اختلال می نماید.

با دانستن میزان دبی آب يك منبع و اطلاع از شرایط فیزیکی شیمیایی آن می توان به پاسخ سوالات زیر دست یافت :

- * با این آب سالانه چه میزان ماهی می توان تولید نمود؟
 - * به چه میزان زمین نیاز داریم ؟
 - * به چه تعداد استخر نیاز داریم و مساحت این استخرها باید چه میزان باشد؟
 - * نیاز این طرح به بچه ماهی چه میزان است ؟
 - * در این طرح به چه میزان غذا جهت ماهیان نیاز داریم؟
 - * برای اجرای این طرح به چه میزان اعتبار ریالی نیاز داریم ؟
- مشاهده می کنید که هر قدر هم اطلاع از مباحث شیلاتی داشته باشید تا از کمیت و کیفیت آب مورد نظر اطلاعاتی نداشته باشید ، به هیچیک از سوالات مطرح شده نمی توان پاسخ داد .
- به همین علت است که از آب به عنوان فرمانده اصلی طرحهای پرورش ماهی قزل آلا یاد می کنند.